

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Kognitywne podstawy języka (Konwersatorium), PG_00150281						
Kierunek studiów	Filologia angielska (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2025 r.		Rok akademicki realizacji przedmiotu		2026/2027		
Poziom kształcenia	II stopnia		Grupa zajęć		Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć fakultatywnych Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne		Sposób realizacji		na uczelni		
Rok studiów	2		Język wykładowy		angielski		
Semestr studiów	4		Liczba punktów ECTS		3.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki		Forma zaliczenia		egzamin		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Filologiczny -> Instytut Anglistyki i Amerykanistyki -> Zakład Językoznawstwa Korpusowego i Glottodydaktyki						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr Joanna Redzimska				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		0.0		43.0	73
Cel przedmiotu	Celem przedmiotu jest przekazanie studentom wiedzy o cechach i sposobie funkcjonowania języka naturalnego, opierającego się na mentalnym modelu świata utworzonego przy pomocy ludzkiego aparatu poznawczego. Słuchacze powinni uświadomić sobie najistotniejsze różnice pomiędzy takim językiem, a językiem rozumianym jako system oparty na logice formalnej, czyli operujący symbolami o niezmiennym konwencjonalnym znaczeniu i rządzone regułami o charakterze algorytmów.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[FAMU2_U07] Potrafi prowadzić debatę, w szczególności na tematy dotyczące językoznawstwa i literaturoznawstwa w ramach filologii angielskiej, przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich.	Potrafi prowadzić debatę na tematy dotyczące językoznawstwa kognitywnego, przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[FAMU2_K01] Jest gotów do krytycznej oceny zakresu posiadanej przez siebie wiedzy i umiejętności, w szczególności z zakresu anglojęzycznego językoznawstwa i literaturoznawstwa oraz języka angielskiego.	Jest gotów do krytycznej oceny zakresu posiadanej przez siebie wiedzy i umiejętności, z zakresu językoznawstwa kognitywnego.	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[FAMU2_W03] Zna i rozumie w pogłębionym stopniu zaawansowane metodologie badań oraz teorie z zakresu anglistycznego językoznawstwa.	Zna i rozumie w pogłębionym stopniu zaawansowane metodologie badań oraz teorie z zakresu językoznawstwa kognitywnego.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[FAMU2_W07] Zna i rozumie w pogłębionym stopniu wybrane zagadnienia stanowiące zaawansowaną wiedzę szczegółową z zakresu językoznawstwa, w tym w szczególności dotyczącą badań nad językiem angielskim.	Zna i rozumie w pogłębionym stopniu wybrane zagadnienia stanowiące zaawansowaną wiedzę szczegółową z zakresu językoznawstwa kognitywnego.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[FAMU2_U06] Potrafi komunikować się ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców na tematy specjalistyczne z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa, również posługując się zaawansowaną terminologią specjalistyczną.	Potrafi komunikować się ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców na tematy z zakresu językoznawstwa kognitywnego, posługując się zaawansowaną terminologią specjalistyczną.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[FAMU2_W05] Zna i rozumie w pogłębionym stopniu zaawansowaną terminologię z zakresu językoznawstwa, w tym w szczególności mającą zastosowanie w badaniach nad językiem angielskim.	Zna i rozumie w pogłębionym stopniu zaawansowaną terminologię z zakresu językoznawstwa kognitywnego.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[FAMU2_U01] Potrafi innowacyjnie wykonywać zadania analityczne i interpretacyjne, formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz stawiać i testować proste hipotezy badawcze z zakresu anglistycznego językoznawstwa i badań nad literaturami anglojęzycznymi, korzystając ze zdobytej wiedzy przedmiotowej oraz językoznawczych i literaturoznawczych ujęć metodologicznych i teoretycznych.	Potrafi innowacyjnie wykonywać zadania analityczne i interpretacyjne, formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz stawiać i testować proste hipotezy badawcze z zakresu językoznawstwa kognitywnego, korzystając z językoznawczych ujęć metodologicznych i teoretycznych.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny

Treści przedmiotu	Teorie znaczenia leksykalnego konceptualizm Ikoniczność języka naturalnego (w tym onomatopeja i fonestezja) Kategorie świata a kategorie umysłu i języka: teorie epistemologiczne i ich wpływ na sposób pojmowania przedmiotu badań. Kategorie realne a kategorie mentalne i nominalne: tradycja arystotelesowska, scholastyczna, racjonalistyczna i strukturalistyczna i wypracowany przez nią model umysłu i poznania świata. Model kategorii obiektywnej jako podstawa zbyt uproszczonego i niepełnego obrazu języka naturalnego i jego funkcji. Nowe odkrycia antropologiczno-psychologiczne dotyczące wpływu czynnika ludzkiego na poznanie: model kategorii naturalnej opartej na podobieństwie rodzinnym oraz fenomeny prototypów i podstawowego poziomu kategoryzacji. Obrazowanie świata przez umysł: język jako środek rejestrujący i konwencjonalizujący poprzez swe struktury - wybrane konceptualizacje. Znaki reprezentujące sposoby obrazowania; indeksowe (w tym deiktyczne), ikoniczne i arbitralne. Znaki o charakterze leksykalnym i gramatycznym (konstrukcje). Konceptualistyczna teoria znaczenia językowego Strategie poznawcze: pojmowanie świata poprzez metaforę i metonimie; świadectwo języka Przestrzeń mentalna, amalgamacja pojęciowa (conceptual blending). Leksykologia w ujęciu kognitywnym. Jednostki symboliczne: wyidealizowane modele kognitywne jako koncepcje stanowiące treść semantyczną leksemów. Relacje międzyleksykalne: synonimia, antonimia, hipero- i hiponimia. Pojęcie domen kognitywnych jako części składowych koncepcji (modeli) reprezentowanych przez leksemy. Polisemia w ujęciu kognitywnym: znaczenie prototypowe, elaboracje, ekstensje metaforyczne. Składnia: kategorie formalne (części mowy) i ich motywacja koncepcyjna. Konstrukcje gramatyczne jako jednostki symboliczne; pojęcie figury i tła. Określanie formy przez znaczenie (ikoniczność struktur odzwierciedlających sposoby obrazowania) Kontekst i jego aspekty (fizyczny, językowy, mentalny) jako nieodłączny czynnik determinujący znaczenie wypowiedzi w języku naturalnym. Kontekst jako czynnik współdeterminujący znaczenie: implikacja w komunikacji językowej.		
Wymagania wstępne i dodatkowe	Wybór specjalizacji Przetwarzanie Języka Naturalnego - PJN. Wymagania dodatkowe: Student otrzymuje zaliczenie na podstawie uzyskania pozytywnego wyniku egzaminu: Egzamin pisemny po zakończonym cyklu zajęć obejmuje przekrojowe pytania dotyczące omówionej teorii oraz zadania praktyczne polegające na wyjaśnieniu wybranych zagadnień językowych w oparciu o aparat pojęciowy językoznawstwa kognitywnego. Test egzaminacyjny składa się z kilku pytań o charakterze otwartym.		
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	test/ egzamin ustny lub pisemny	50.0%	100.0%
Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur		
		Cruse, Alan, 2000. Meaning in Language. Oxford: Oxford University Press (wybrane fragmenty). Evans, Vyvyan and Melanie Green. 2006. Cognitive Linguistics. An Introduction. Edinburgh: Edinburgh University Press (wybrane fragmenty). Johnson, Mark. and George Lakoff. 1980. Metaphors We Live By. Chicago: Chicago University Press. Kovecses, Zoltan and Gunther Radden. 1998. Metonymy: Developing a cognitive linguistic view. Cognitive Linguistics 9-10: 37-77. Radden, Gunter i Rene Dirven. 2007. Cognitive English Grammar. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins (fragmenty). Tabakowska, Elżbieta (red.) 2001. Kognitywne podstawy języka i językoznawstwa. Krakow: Universitas (fragmenty).	

	Uzupełniająca lista lektur	Evans, Vyvyan. 2007. A Glossary of Cognitive Linguistics. Edinburgh: Edinburgh University Press. Grice, H. Paul. 1975. "Logic and Conversation." In: Cole, Peter and Jerry L. Morgan, (eds). 1975. Syntax and Semantics, Vol. 3: Speech Acts. New York: Academic Press. 4158. Johnson, Mark. 1990. The Body in the Mind: The Bodily Basis of Meaning, Imagination, and Reason. Chicago: The University of Chicago Press. Kövecses, Zoltán and Günther Radden. 1998. Metonymy: Developing a cognitive linguistic view. Cognitive Linguistics 9- 1: 37-77. Kövecses, Zoltán. 2009. Metaphor. A Practical Introduction. Oxford: Oxford University Press. Lakoff, George. 1987. Women, Fire, and Dangerous Things: What Categories Reveal About the Mind. Chicago: The University of Chicago Press. Wierzbicka, Anna. 1984. "Cups and mugs: Lexicography and conceptual analysis", Australian Journal of Linguistics, 4:2, 205-255, DOI: 10.1080/07268608408599326 (To link to this article: https://doi.org/10.1080/07268608408599326). Wierzbicka, Anna. 1985. Lexicography and Conceptual Analysis. Karoma: the University of Michigan. Selected chapters
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania		
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.